

Gyorsan vissza, haza

Teljes erőből megragadja a fogantyút, lehúzza az ablakot, és a folyosóra hirtelen beárad a narancssárga októberi levegő. A függöny és a tolóajtó közti nyíláson beles a fürkébe, ahol egy nő kiveszi bal mellét a pulcsijából, és a térdén megszoptatja a kisbabáját. A karjában a baba hanyatt fekvve, kopasz fejét feléje fordítva, ajkával mint egy szívókoronggal a nő puha, fehér mellére tapad. Mellettük a férfi bizonytalan mozdulatokkal újságpapírba csomagolja a félig üres borosüveget.

A mezőn ellenkező irányban elsuhanak a silók. Még nem látszik a város, de már nincs messze. Talán még néhány perc. Potra az órájára néz, de valójában nem látja a számokat. A lány a fürkében, ahol eddig ült, a rágógumijából időnként apró buborékokat fúj. Úgy tűnik, élvezi a beszélgetést, de Potra azt nem hallja. A szemközti ülésen a férfi előrehajol, és széttárt tenyérrel mond valamit a lánynak.

Az elején semmiségekről beszélgettek, megkérdezte a lányt, milyen egyetemre akar menni, hogy megy az iskola, kik a barátai, már nem tudja, hogy kezdte a pali a letámadást, de a párbeszéd alapján, amelyben túl sokat locsog, míg a lány csak bólogat és csábosan nevetgélve rágózik, a csata elveszettnek tűnik. De hát nemsokára úgyis a városba érnek.

Egy adott pillanatban a lány rá is vetett néhány pillantást, a szeme barna, szépen kihúzva és körülrajzolva. Tekintetét túl sokáig felejtette a lány álla vonalán, amely alatt feltárult a vékony nyaka, mire a lány diszkrét mosollyal válaszolt. Akkor a férfi meglepődve feléje fordult, Potra másfelé nézett, és kicsit később kiment a folyosóra.

A mozdony nagyot füttyent. Potra a zsebeiben kotorászik, kivesz néhány aprót, egy kilyukasztott villamosjegyet, egy metrókártyát, egy kulcstartót, néhány dohánnyal összekeveredett szöszgubancot, aztán sorra mindent visszatesz, és imbolyogva végigmegy a folyosón. A vécéből édeskés vizeletszag árad. Inkább nem használja. Visszamegy a fürkébe.

Azok ketten ugyanabban a helyzetben az időjárásról diskurálnak. Valójában a férfi beszél. Tetszetős elméletet ad elő a lánynak az *időhurkokról*. Gyakorlatilag

Augustin Cupșa (1980) román író, pszichiáter. Az orvosi egyetemet szülővárosában, Craiován végezte el. Utána Bukarestben és Párizsban pszichiáterként dolgozott. Öt évet töltött Franciaországban, jelenleg Bukarestben él. A kétezres évek közepén debütált íróként, 2005-ös első verseskötete után immár öt prózakötete jelent meg, emellett forgatókönyveket is ír. Rövidfilm-forgatókönyve elnyerte hazájában a legjobb forgatókönyvért járó díjat. Az úgynevezett minimalista irodalom képviselője. Ironikus, szarkasztikus világot konstruál a könyörtelen szigorral feltárt valóság elemeiből. *Perforatorii* [Lyukasztók] című regénye elnyerte a Román Írószövetség díját. 2022 júniusában egy hónapot töltött Pécsen írórezidensként. Az itt olvasható írás a szerző 2021-ben napvilágot látott *Marile bucurii și marile tristeți* [Nagy örömök és nagy bánatok] című elbeszéléskötetéből származik.

a múlt bármely pillanata létezik bennük, újra lehet élni, csak tudni kell, hogyan lehet hozzáférni.

– Nem időgépről vagy hasonló hülyeségről van szó.

Ezekről ő egy francia könyvében olvasott, már nem tudja, hogy hívják a szerzőt.

– Minden itt van – és a férfi a fejére bök az ujjával –, de a múltba vezető utat lezárja a többi emlék. Mindent el kell felejtened attól a pillanattól, amelyet a jelenben újra át akarsz élni. Mindent ki kell törölnöd magadban, ami az után a pillanat után jelent meg. A lány hitetlenkedve nevet, és kipukkaszt egy buborékot.

– Érted? Mindent el kell felejtened.

A férfi zavartan mosolyog. Potra megint feláll.

Beérték Craiovára. Elhagyják az első panelokat. Az erkélyeken színes ruhák lobognak. Mindhárman néznek ki az ablakon, és mint egy adott jelre, ők is felállnak. A lány megkéri Potrát, vegye le a bőröndjét. Neki semmi csomagja nincs, holnap visszamegy Bukarestbe, a lánynak viszont két tömött bőröndje van, és ő készségesen leteszi őket az ülésre, aztán *köszönés nélkül* kimegy a folyosóra.

Ahogy lelép a peronra, rágyújt egy cigarettára, és elindul az utasok között, akik kedvetlenül húzzák bőröndjeiket vagy lábujjhegyen keresik az ismerőseiket.

Potra kimegy az állomás elé, beszívja az utca levegőjét, aztán lassú léptekkel elindul. Még emlékszik a helyekre, az Állomás utcában egyszer hazakísért egy lányt. A lány egy franciás külsejű házban lakott, napellenzős magas ablakokkal és árkádokkal, az udvaron néhány birsalmafával. Ez már régen volt. Legalább tizenöt-tizenhat éve. A házban most autóalkatrész-kereskedés van. A házat nem bontották le, de a vakolata feltáskásodott, eső áztatta és végül omladozik, kis kráterekeket hagyva, mint a kis szellőkések, a fákat kivágták, és a helyükön egy bádogdoboz áll. Itt majdnem mindenki nyitott egy utcára nyíló üzletet.

Potra zsebre dugott kézzel megy lefelé az úton. Egy hirtelen túlkölestől öszszerezzen. Itt lakott egy osztálytársa az általánosban. Benéz a kerítésrácsok között, és látja, hogy egy loboncos kutya iszik az edényéből.

Itt, kicsit lejjebb, egy este az ablakban látott egy nőt, amikor levetette a melltartóját. Az utca teljesen sötét volt, a nő mintha szándékosan nem húzta volna össze a függönyt és hagyta volna égve a villanyt, úgyhogy minden részlet tisztán látszott. Akkor Potra megállt egy villanyoszlop mögött és nyugodtan elszívta a cigarettáját, bár egy szögesdróttekerccset érzett a gyomrában, és az izgalomtól, mint most is, nagyokat nyelt.

A nő leült egy taburetre, és nézte magát az asztal fölötti tükörben, lusta mozdulatokkal fésülte fekete haját. Potra nézte a gömbölyű vállát, a fehér karja vonalát, ahogy eltakarta a mellét és a csupasz hátát. A nő valószínűleg egyedül volt, és egész nyárra egyedül maradt, így egy járókelő tekintete jóleshetett neki. Potrának nem volt bátorsága bekopogni hozzá, eloltotta a cigarettáját, és továbbment. Ez is nagyon régen történt, mielőtt az egyetemre ment, és a nőt soha többé nem látta.

Az utcájukban megsárgultak a gesztenyefák, de egyetlen levél sem hullott az aszfaltra. Vagy lehet, hogy a szemeteskocsi már összegyűjtötték.

Potra kinyitotta a kaput, hosszan nyikorgott. Tavasz óta nem járt otthon, amikor a feleségével elhatározták, hogy eladják a házat. Az ingatlanpiac sokáig pan-

gott, a tévében is bementték, az egész országban nem vettek és nem adtak el ingatlanokat. Legalábbis nagyon keveset. *Nyár, gyenge a mozgás*, mondta neki a ház eladásával megbízott ügynök.

Egy hete mégis került egy vevő. Megnézte a szobákat, a padlást, amelyet javítani kell, a ledőlt kerítésű hátsó udvart, és úgy látszik, eldöntötte, hogy megveszi. Holnap reggel itt találkoznak a felek.

– Ki van ott? – hallatszik egy örege hang.

Nem tudja, honnan jön a hang, körülnéz, sehol senki. A futórózsával benőtt kerítés mögött feltűnik a szomszéd. Egy idióta. Egész gyerekkorában szakálta. Nem labdázhatott, nem játszhatott se ezt, se azt, mert az öregnek csendre volt szüksége. Most udvariasan köszön.

– Ó, Potra úr, ön az!

Hirtelen nem jut eszébe, hogy hívják a szomszédot. Arra sem emlékszik, hogy még mennyi mindennel szakálta őt, de az biztos, hogy szakálta. Az öreg alakját elnyeli a saját udvara, hallatszik az ő kapuja, majd az itteni kapu hosszú nyikorgása, aztán megjelenik az öreg. Kerti olló van a kezében. *Jaj, igen, Nisipeanu. Pszichológiatanár volt. Vagy inkább tudományos szocializmus? Mindegy.*

– Nem kocsival jött? – néz az öreg csodálkozva az utcára.

– Múlt héten tönkrement a fűtés – feleli Potra. – Még szervizben van.

Az öregnek nincs türelme végighallgatni, a feje fölött a mögötte lévő házra fordítja tekintetét. Az utca összes gyerekének szapult a fejét.

Voltak, akik éjjel kövel betörték az ablakát, hogy kijöjjön, ő kilopakodott a szobából. Az ablakpárkányba kapaszkodva ment utánuk az utcára.

Egyszer meglátta őt az öreg, és beárulta a szüleinek. Az apja berácsolította az ablakot. Az ajtón is kimehetett volna, de bonyolultabb lett volna, át kellett volna mennie az üvegajtós nappali előtt, és a szülei sokszor ott ültek a tévé előtt éjszaka a kanapén, boroztak, cigarettáztak és kölcsönözött filmeket néztek.

A szomszéd érdeklődik, hogy talált-e már vevőt a házra. Reméli, nem cigányt, nem hangosan zenélőt, de üzletelő se legyen, hogy valami bárt vagy egyebet nyisson.

– Igen, ez elég csendes hely – mormolja Potra bólogatva.

– Mindig is az volt.

Mindig az volt, mert te szapultad a fejünket.

Nem tud mit mondani a vevőkről, még nem látta őket.

– Nehogy valami könnyű nő legyen. Voltak esetek, amikor egyenesen a rendőrség ment ki, és ajaj, miket találtak – mondja Nisipeanu sokatmondóan.

És nehogy kisgyerekes család legyen. Ezek folyton sírnak, ordítanak éjjel, és általában tönkreteszik a kertet. Mutatja a mostanra már elszáradt futórózsát. A két ház közti kerítéstől felfut Nisipeanu házának vakfalán a farácsra. Azelőtt itt a borostyán tobzódott magasan, az öreg mindig valami kúszónövényekkel bajlódott.

– Most nyáron is dugványoztam, de nem fogant meg mind. Legalábbis azok a hátsók kiszáradtak, pedig mennyit kínlódtam velük.

Nem fontos odamennie, hogy lássa, inkább elhiszi. Nisipeanu most a száraz dugványokat vágja le. Télen a pincében tartja, aztán homokosládába teszi őket, és csak azután dugja a földbe.

- Hogy van a felesége?
- Jól.
- És a gyerekek?
- Egészségesek. Hogy van a felesége?
- Meghalt.
- Sajnálom.
- Így akarta a Fennvaló.
- Igen.
- Meddig marad?
- Holnapig.

Elköszönnek. Hosszan nyikorog a kapu. Felmegy a négy lépcsőfokon és megáll az ajtó előtt. Nagy nehezen megtalálja a kulcsot. Üresen forog a zárban, de végül csak sikerül kinyitnia.

Megcsapja a hideg, állott levegő. A pincéből poshadt víz szaga érződik. Jól ismeri a várost, egy gyűjtőmedencéből a víz beszivárog a városrész alagsoraiba. A parketta minden lépésre megreccsen az üres szobákban. A bútorokat majdnem mind elvitték. Csak néhány félig üres könyvespolc maradt. A gyerekek elvitték, ami nekik tetszett. Nem kötelezhette őket, hogy például Sadoveanut vigyék. A teljes sorozatot. Hét kötet. Ő sem akarta elolvasni. Némelyiket muszáj volt. *A nyestfiak* kötelező olvasmány volt a gimnáziumban.

Megáll a kötetek előtt. D. R. Popescu. *Jeges híd. A sánta nyúl.* Titus Popovici. *Szomjúság. Élet a peronon.* A könyvek ábécérendben sorakoztak. A román szerzők.

Járkál a másik két szobában is. Kellemesen lebegő és meleg a délután. A konyhában ott maradt az asztal, két szék és a hűtőszekrény, reméli, a többi holmival együtt beszámíthatja az árba – a nappaliban még ott van a tévé és a dívány. A fürdőszobában a mosógép, de már nem működik. Nem tudja, mihez kezdjen.

Ismét kimegy az udvarra, és megáll a kapuban. Nézi az utcát egyik oldalról, aztán a másiktól. Ott, a végében, a gesztenyefa után lakott Sorin, az utca bolondja, csak hülyeségeket csinált. Egyszer, amikor felbosszantotta a foci, elvette a labdájukat, és bedobta vele Nisipeanu ablakát, hogy elrontsa a játéukat. Rosszul sült el. Néhány hétig nem játszhattak az utcán.

Kicsit errébb lakott két testvér. Egyikük most Bukarestben rendőr. Pont szemben Luca lakik, egyedül ő maradt a városban. Ő is nagy csirkefogó. Mindig átjött az úton, kavicssal megdobta az ablakát – *Tavi, itthon vagy?*

Nevetnie kell. Amikor tavasszal itt járt a feleségével és a gyerekekkel, Luca átjött, és kavicssal megdobálta az ablakot. Miután a család elaludt, elvitte őt sörrözni.

Bejárták a várost, és kikészültek. Szomorú lerészegedés volt, nem volt miről beszélniük, az első félóra után a viszontlátás eufóriája elmúlt, azok a helyek, ahová régen jártak, teljesen lepukkantak vagy egész egyszerűen eltűntek.

Mégis át kell mennie, hogy beköszönjön hozzá, nincs mit tenni. Ráadásul valamikor nagyon jó barátok voltak. Potra is átjárt éjjel hozzájuk. Egyik tavasszal el akarta őt hívni a parkba valami csajokkal, hogy segítsen neki a társalgásban. Potra vonakodott. Egyfolytában füttyült az ablak alatt, kavicssal dobálta, eggyel, kettővel, míg végül felvett egy nagyobbat, nem tudni, hogyan, de az olyan erővel repült, hogy még Luca nagyapját is felébresztette. Berepült az ablakon. Akkor

szaladni kezdett az úton, a lányok utána hangosan sikoltozva és kacarázva. Nagy kalamajka lett belőle.

Átmegy az utcán Lucáékhoz. Valamikor volt két kutyájuk. Egy németjuhász és egy collie. A juhászkutya nagyon okos volt, nagyon szerette.

Semmi mozgás. Az udvar keskeny, de hosszú, mindig árnyékos. Hallja a lépéseit a kavicson. Kopog az ajtón. Semmi. Látja, hogy a vakolat málladozik. A többi rész is gondozatlan.

Eszébe jut, hogy Luca nem fejezte be az iskolát, használt autókat árult, és amikor utoljára találkoztak, neki is ajánlott egy régi *mercit*.

Kimegy az udvarról, és elindul az utcán. Itt egy nagyon szép csaj lakott, Carla. Az utcában a srácok megőrültek érte. Kiment Kanadába, a házat a rokonnira hagyta. Aztán később hallotta, hogy hazajött, de nem tudja, visszaköltözött-e a házba, mert elvált. Mindenesetre a tulajdonosok meghagyták a kerti törpéket, bár már nincs olyan sok, és az egyiknek a feje is letört.

Jobbra fordul, megáll a boltnál. A lány a pultnál furcsán nézi és mosolyog. Először nem is figyel rá, de világos, hogy ismerős, felismerte őt, valaki itteninek a lánya lehet. Ha itt lakik a közelben, talán még emlékszik rá.

– Honnan ismer engem?

A lány izgatottan végzi a dolgát. Odaadja a visszajárót, de kerüli a tekintetét.

– Pénteken nem járt erre Lucával?

Nem, nem járt. *Nagy csirkefogó* ez a Luca. Csalódottan elrakja a sörösdobozokat, és hazamegy.

Estig kellemesen tölti az időt. Szortirozza, átlapozza a régi könyveket.

Megiszik két sört, és beszél egy kollégájával telefonon, mert Amerikából valami felesek jöttek. Kinéz az utcára, Lucáék felé – semmi mozgás. Egész nap nem haladt el tíz kocsis. Nyolckor felhívja a felesége.

Szappan nélkül zuhanyozik, megtörölközik egy régi, dohos szagú törölközővel. Kicsit nézi a meccset, aztán iszik még két sört. Végül talál egy üveg whiskyt, és nagyon megőrül, bár nincs jege. Azért kiüríti a fürdőszobában a fogmosópotharat a tükör előtt, és elnézi az ősz szálakat a halántékán és a homlokán, a borostáját, aztán megvakarja magát a gatyájában, és visszamegy a nappaliba.

Közben este lett, és lehült a levegő. Egyszer csak talál egy régi noteszt, telefonszámokkal. Mind régiek, némelyik nevet nem is ismeri. Nézi a saját kamaszos írását. Leteszi az ablakpárkányra, és amíg kinyit még egy sört, lapozgatja. Carla. Az ő telefonszáma is megvan. Mi volna, ha felhívna? Csak úgy. Csak hogy lássa, még érvényes-e a telefonszáma. Hogy megtudja, visszajött-e a házába, vagy más lakik ott.

Leül a padlóra, oahúzza a telefont. Tárcsázza a számot, és vár.

– Igen – felel egy női hang.

Nem tudja megállapítani, hogy ő-e, vagy valaki más.

– Tessék, halló? – ismétli idegesen a nő.

Leteszi kagylót, mint egy hülye. Érzi, hogy hevesen ver a szíve. A lába előtt, a szoba közepén a telefon, rágyújt egy cigarettára.

Az ablakon beárad az udvarokon égetett levelek illata. Carla.

Egyszer le akarta támadni a lányt. A szülei egy másik városba mentek keresztelőre, úgyhogy rendelkezésére állt az egész ház, és tetszett neki a lány. Jó, komoly lány volt,

nem lehetett elsőre odahívni, nem ment volna, de már szóba állt vele, sétáltak a parkban, voltak moziban, mindenesetre jól haladtak a dolgok, és mire a szülei elutaztak, már he-tek óta találkoztak, és egyszer már csókolóztak is, úgyhogy a lány belement, hogy elmenjen hozzájuk.

Jól emlékszik arra az estére, pont ebben a szobában voltak, néztek egy filmet, talán a *Doorst*. A polcra levett könyvek szanaszét hevertek, ábécé szerint rendezgette őket, inkább azért, hogy csináljon valamit, amíg megjön a lány.

Pontosan ismeri azt a gyomoridegességet, mint egy jégtömb, pontosan emlékszik, milyennek látta akkor a dolgokat, és a cigaretta keserű ízére, amelyet a hátsó udvaron pőfékelt el, félve, hogy a szomszédok meglátják. Soha többé nem fordult elő. Egyszer csak Carla kiment a fürdőszobába, és ő ott maradt a kanapén elnyúlva.

És akkor jött ez a barom Luca az utcán, és elkezdte kavicsokkal dobálni az ablakot.

Semmi kedve nem volt válaszolni, ráadásul neki nem is beszélt Carláról. Egy ideje az az állat is vadászott rá. Nem hagyta abba. Nem tudott odamenni, hogy teljesen becsukja az ablakot, de kinyújtotta a kezét, és óvatosan kikapcsolta a tévét. Talán mégse hallotta meg.

Egy kavics berepült a félig nyitott ablakon, és megpördült a parkettán.

– Tavi, itthon vagy?

Semmi.

– Gyere, nézzük meg, Carla hogy zuhanyozik – tisztán hallotta Lucát.

Ilyet is szoktak csinálni. Az orgonabokrokkal takart kerítésről belestek a fürdőszobájuk ablakán.

Carla pont akkor ért vissza a szobába, úgyhogy ő is hallotta Lucát. És ő anélkül, hogy megfordult volna, rájött, hogy a lány a küszöbön áll. Felkelt, látta a lány ovális arcát, hosszú fekete, hátrafésült haját és a teste mellett lazán leengedett kezét. Tisztán hallotta, nem akart tovább maradni, és azután nem is beszéltek többet.

Potra megint kimegy a fürdőszobába, és iszik még egy pohár whiskyt a tükör előtt. Visszamegy a szobába, és megbotlik a telefondróttban. Lezuhan a kanapéra, a tarkója alá teszi a kezét.

Tökéletes volt az a pillanat. Amíg Carla a fürdőszobában volt. A tökéletes várakozás.

Még nem történt semmi rossz és semmi jó. A plafon akkor is ilyen fehéren ragyogott. Az ablak félig nyitva. Ha nagyon koncentrálna, talán Carla is megjele-
nik. Vagy mégsem. Hogy elkapja megint azt a tökéletes pillanatot, a várakozást.

Talán igaza volt a vonaton annak a palinak. Vagy annak a franciának, akit olvasott. Vagy iszik még egy whiskyt. Nem. Világos, hogy az a pillanat még mindig létezik a múlt egyik kanyarulatában. Hogy odáig elerjen, sok mindent el kell felejtenie, ellenkező irányból elfogyasztania. Mint a szinkronizálás. Például egy énekes egy parkban dalol, de a hangfelvétel később készül, a stúdióban. A két esemény között van egy időhurok, amit a montáznál kivágnak. Van egy barátja, aki ezzel foglalkozik. Csak egy jó szoftver kell, és kész.

Majdnem leragad a szeme. A feje félrebillen.

Vagyis teljesen feledkezzen meg magáról attól a pillanattól kezdve mostanig. Nem is tűnik olyan nehéznek. Csak koncentrálni kell. Mintha lebegne. Csakhogy mintha jobban felemelkedne a földről, és bukfencezne a levegőben.

Átfordul és felejt. Elfelejt a mai napot, az utazását a vonattal, a munkáit a cégnél, az embereket, akikkel beszélt és akikkel még beszélni fog. A szabadság igénylését, amit le kell adnia az irodában.

Elfelejt a munkaórákat, a nőket, akikkel dolga volt. A napot, amikor egy buliban megismerkedett a feleségével. Elfelejt a többi bulit is, és szédületesen közeledik az annyira áhított októberi naphoz. Húsz év ezzel a trükkel hamar elrepül.

Elfelejt a mindenféle izgalmakat, a kertben elvesztegetett időt, amikor letépte Nisipeanu borostyánját, tekintetével bejárva az árnyas, felkapaszkodó és a falat teljesen beborító szőlőindákat. Elfelejt a megbánással és káromkodásokkal teli délutánokat, hogy olyan ostoba módon vesztette el Carlát. Elfelejt a veszekedését Lucával az eset után. És ahogy az a hülye vigyorgott. Ezeket a dolgokat is mind elfelejt. Már eléggé közel van.

Az utcán autó csikorgása. A szomszédból a sült padlizsán illata. Teljes lesze-relés. Tetszett neki az a lány.

Még el kell felejtenie, hogy ismét elindítja a Doors-filmet, az érintetlen borospoharakat.

Elfelejt, hogy az előszobában égve hagyta a villanyt, miután a lány elment. Elfelejt, hogy Carla dühösen és csalódottan leszalad a lépcsőn. És bevágja maga mögött az ajtót. A lány döbbenete, az ő döbbenete. Már olyan kevés van.

Elnyúlva fekszik a kanapén. Pont úgy.

Az utcalámpák fénye a függöny virágmintáját a falra vetíti.

Az ablaküvegen koccan egy kavics.

– Tavi, itthon vagy?

KOSZTA GABRIELLA fordítása